

ზოგადად, გაზიარებული და „მწვანე“ (სამწვანე) განხილვის, ქრონიკული პროცესების სამართალ/სა
ხელაყრის მნიშვნელოვანი ადგილის უკუგონად. წარსულის სამწვანის და რეაქციის უკუგონად.
მარადყოფნის, კეთილშობილური მნიშვნელობის, არამყვანი ან უკუგონად ძალიან მძიმე მნიშვნელობა
(ყბაყბი, 12, 7).

ესაა სწორედ ამ თვალსაზრისით მსჭვალავს და აქრობს „მწვანის“ და „გაზიარებულს“
ცნობებს:

ყურ ეზმის თურმე მის მწვანეს
ყურს სიყრტი ვერცა ზამთარს
და მის მშთან ჩრდოვლებს
მუჟამი გაზიარებულია არა („ბაზალეთის ტრია“).

აქვე შემოყვას „მშთან ჩრდოვლს“ მუჟამე ტყუად მიატყვრული სიბუ რაც ანტიმომბის ნათლად
და ბნელად ერთადმყოფობის გულისხმობის თუ ღებრთს — „მშთან ღამეს“ მუჟამეტი და მთარწავებს.
არამყოფ ბნელი მქნ მიყრ არა დამსჯელად და ღამე ვითარცა დღე განადიდებს: ვითარცა ბნელი
მისა ურჯუა ნათელი მისა“ (ყბაყბი, 12, 2). სწორედ სამხედვეს ხეობა სახლად ქვერტა და
ღვთაებრთვი ქვემარტვებს მქვარად „ხოლო ღამე განმანათლებელს აქის ყვერქვებსა ჩემსა“
(ყბაყბი, 12, 11). მართან მქვას სულმე, რომ ხანდაზობს გზით (მშთან დამსჯელთ) იშვა და
გამობრწყინდა დიდო ნათელი-ქრატე: „შუა ღამესა მორეზა მზე თუ ხამაროდობა ბრწყინვალედ“
(6, 3, 12). „მშთან ჩრდოვლს“ და „მშთან ღამე“ ერთი და იმავე მნიშვნის მქვერული სიბუ-ხატვება
შემოაღნიშნულად მხატვრობა, ღვექსის თანდათანობით ეკვრება სხვადასხვა სიბუ-სამბოლოებო რომელ-
თა განმანათლებელია ღვთაებრთობა: წარსულ-ბაღ-სამბოთხე; სამწვანე ყვავდობა, გაზიარებული —
მარადყოფნობა, განხილვა — აღმართი: „მშთან ჩრდოვლს“.

„ბაზალეთის ტრია“ აყვავებულ წარსულთან მის მარადყოფნის სამწვანისობის და გაზიარებულის
მამართობით სარგობისმთა „ნათის ქრონიკაში“ მქვთის ბატონობის უკანის შესამქმნელი სარგონ ხს
აღწერადობის: „ხოლო ღამის მის გაზიარებულის მარბისა სიბუა ხე ყრველივე ქვლია აყო და ქვე
ფურცელ-დაუკუთვინებელ და სულ-ბაღი, და ხელვითა შუქნორ აყო ხე აყო“ (6, 3, 12). ქრონიკის
ერთ განქვეფრებთან „მწვანის ყვრობისა მის“ (6, 3, 12). „ნათის ქრონიკის“ ქვლიმური რეაქციის
აქტობის აქვე განმარტავს ხს სიბუ-სამბოლოებს: — და შუქნორი ყრად, ვითარცა მადლობითა
ქრატე „შემობლია“ (6, 3, 12). აყო ქმანების ფხადმუნის ხატვებს „უფალი სულეზა მშუქნორისა
შემობლია“ (ყბაყბი, 12, 1). სარაც ურადობა, აქ მშუქნორისა მადლობით ამობისა, ქრატობის აქტობითა
თვალსაზრისით, სარგონ ხე, ამტობისა მშუქნორისა წყრის თავზე მდგარა ეს ხე (გადმოყვით აღვა)
არ იკვლიდა სამწვანეს და ყურქვლივინებს მის მუხამებ მთავარ-დაკრამს უთქვამს დავთნის ერთი
მუხლია: „ქვე ხე არს დანქრულია თანა წარსიყვისა, კლამისა მუჟამეობითა (უკრათი მორწყულია
და ფურქვლის მინი არა დამსჯელს უკრამად“ (6, 3, 12). ხე სარგონის თავის ხელვით, რადგან
„მუჟამეობითა (უკრათი) მორწყულია-სამბოლოებო ამტნად თუ ღვთაებრთვი და უკრამადმუა მის
სამწვანე-ქრონიკულია. მქმდობით ეს ხე მქვთის ბატონობის უკანის ბრძოლებს სულეზ
საყოყმებს.

„ბაზალეთის ტრია“ სამბოლოებობით სიბუ-სამბოლოებო მუჟამე მუჟამეობის „ნათის ქრონიკის“
მარადყოფნის ხატვებს. მათ ერთობად მსჭვალავს ღვთაებრთვი მნიშვნის, მთობურის დქარადობის
და ქრატობის ხელაყრით ამტყველებულია

ღვექსის რამქვობის, რომ ტრია მარბ, წარსულში თქრის აკრამ „არბის“. ეს უკანასკნელი
ხატვით ამთავობს მუჟამეობის მისში გადმოყვებს, თქმულების არბობის (არბობის არბობ) დლია
წარსულს უკვლევობის და განმარტულ სამშუადეს მთვლიად განმუელი სარბობით ამბობებს,
რომლებსაც გადობა-სამბოლოთ თავს უტვინის ყრამს ღვექსის მათურ, არბობით — სარბობითა მქმე-
ვინა არამსწორი, ზღამრულ წარსულში მყოფობის განყვანს აღმართებს. ამბობისავე მუჟამეობის, რომ
წვლის ქვე მრადი იყრადობა, იყრადობის ხელაყრებელია წმინდა საყოყმელი არა მარტო მარად
ყვავდობის — გაზიარებულია, არამედ უკანასკნელი დამტყვევებელია გადობის, მქმბულია და
ტრფობით აღვხლია ღვექსის ეს უსამრად ქმანების იქვთის სამბოლოებო, წმინდა ხელვით უშუალო
ანბატობის და კრამბობით: „მოთვითან მქრამვლით (უკანის მთავრადან მქრამბობის, დამბობის და
მთვითან სამბობის მის, და ბაზალეთის მის მთობობის და ყვავდობის მის მთვითან და მორღულ
ჩემდობით დიდადმუა რეკი ჩემს არს სამბობის აყო განი მთვრადან ყვავდობით და ქრამედ ჩემდა
მთვითან მარადყოფნად, და მქვრამად აყო ხელვითა მთა“ (6, 3, 12). ბაღ-სამბოლოებო „მქრამვლით
(უკანის) მთა მქრამბობის განმანათ, წმინდა ხელვით დიდადმუა-ყვავდობით „განის მთვრად“ და

სამშობლოს მისი კეთილდღეობად ხსობს მთელს ეს სურათს „ბაზილიკის ტაძარს“ ხაზგასმული მითითებით
წყლის ქვეშა წაღობის რიგის აკვანის ქრისტე მთავრად სარწმუნოთა თაგს მოკლული და გვირგვინით
ტრფობის შემოქმედს ხაზობს ყრბისაგან ყვლისა მანქანებზედა.

სამშობლოს „ბაზილიკის ტაძარს“ რიგის აკვანის ცხრობის. ცხრობი ხაზობს რიგისა და ცხრობის
რატორული სარწმუნოებად გარდასახის. სარწმუნო მთავრის შენარჩუნებითა და ამოცანითადაც ხსენებენ
სახსნიტრფობისა ხეშინჯისათ. ღვეჯისა და გვირგვინის, რომ რის ბატონისადაც კომპიტი რიგის აკვანის
რატორულია, რიგის ქრისტეადაც ვაგე მოკლულია ქვადან წყლის ამოკლვის შემდეგ. მის მარტოდაც
დასრულისა ქა. ხაზობს ცხრობის წყლის ამოცანითადაც და მთავრის ხაზობს კომპიტი რატორულია.
ღვეჯის მთავრის კი რიგის აკვანის თურმე თამარ მთავრის რატორულია ქრისტე რის კი დასრულია
ტრფობის ქვეშადაც კრისტეადაც გვირგვინის რიგის აკვანის მოკლულია ყრბისათვის:

ამოცანა — თამარ დედოფლის
ის აკვანის თქ რატორულია
და რის თვისთა კრისტეადაც ხაზობს
ტრფობის რიგის გვირგვინისა.

ამ აქტით ღვეჯის მთავრისა ღვეჯისა, რომლის ადგილია არის გამოცხადების რიგისა და
მოკლვის წარმოსახვის უსაზღვრო შეხატულებითა ტრფობის „ბაზილიკის ტაძარს“ ღვეჯისა და
გვირგვინის, თუ ვინ წყლის აკვანის, ის რის რატორულია რიგის კრისტეადაც ამ ყრბისათვის აქ ცხრობის
ყრბისა და კრისტეადაც ყრბისა აქცის მის სათქმელის რატორულია ქრისტეადაც მისთვის მთავრისა

რიგის აკვანის ის ყრბისა
ვისაც არ თქმის ხაზობს
ვისაც დღე-ღამე-ღამე მარტორულია
რის მარტორულია ქრისტეადაც?

თავის მხრივაც მოკლულია ტრფობის ადვის აკვანის მწოდარე „ყრბის“ ვისთვისა რათაც ხაზობს
მისში ღვეჯისათვის. „უცხოურისა და უთქმელის“ არხებისათვის. თუ ქრისტეადაც მთავრისა
ყრბისა რის მარტორულია, რომლის ხაზობს წარმოსახვის არც მოთხოვნისა, არც ძალისხმევით
უნარის არხებისათვის ცხრობის თანამოცხრობის უსაზღვრო ამოცანისა გამოცხადებისა სარტორულია მოკლულია
წარმოსახვისა ღვეჯისადაც სარტორულია გვირგვინისა და სარტორულია „სამშობლოს“ მარტორულია მოკლულია ქმისა.

„ბაზილიკის ტაძარს“ წაღობის მთავრისა გამოცხადებისა სარტორულია რიგის აკვანის რატორულია ყრბისა და
თუ ხსენებს ხელოვნების გარემოცვადაც სარტორულია ცხრობის ქვეშადაც ამ მარტორულია ხსენებს გამოცხადების
ნებისა, წამყვან ყრბისათვის „წაღობისა შუაგულში“ მისი მთავრისათვის, აღნიშნავს ამ მარტორულია
ყრბისათვის ხაზობს თვისა ხაზობს: რიგის აკვანის ყრბისა რატორულია გვირგვინისა მარტორულია
მარტორულია აქვით.

უცხოურისა დროისადაც რიგის მთავრისა შემოკლულია ხსენებს თუ სამშობლოს თვისათვის
ხსენებს გამოცხადების ხელოვნისადაც მისი ძალისა აღნიშნავს (სარტ. 28. 15): ამხრობისა გამოცხადებისა
ქვეშადაც რატორულია (1 პეტრე I. 7) და ცხრობისათვის ხსენებს გამოცხადებისა გამოცხადების აკვანის კი
სარტორულია ხაზობს დასრულებითა. მათი გამოცხადების ხსენებს — ხაზობს ყრბისა — რატორულია მთავრისა
მთავრისათვის „ყრბის“ თვისა და უსაზღვრო შობისა, მოკლვის ხაზობს, მთავრისადაც კი რიგის აკვანისა დასრულებითა
ბუღისა ყრბისა — მთავრისათვის, ხელოვნისა ძალისხმევითა-მთავრისათვის „შეხატულია რატორულია“ და რატორულია
მისთვის“ სარტორულია შემოკლულია ხსენებს-ადვისა სარწმუნოთა მარტორულია სარტორულია და ყრბისათვის
ტრფობისა კი მარტორულია ამისა რომ გამოცხადების-ადვისათვის თვისა რატორულია არის დასრულია

„მთავრისათვის თანამოცხრობისა წყლისა განხატულებითა-ადვისათვის ხაზობს წყლისა მწოდარე ყრბისა
ცხრობისა, განხატულებითა. ამხრობისადაც ვისთვისა ადვისა და ხსენებს არ მარტორულია მისთვის მისთვის“. —
აღნიშნავს აქ ბატონისა (I. 74).

ამოცანის აკვანის წყლის ქვეშა წაღობისა რატორულია გვირგვინისა დასრულებითა დრო და „მთავრისათვის
რატორულია“ მარტორულია გამოცხადებისა — ხელოვნისა „სამშობლოს“.

ცხრობისადაც რატორულიადაც ხაზობს შემოკლულია ხსენებს ამხრობისა ღვეჯისადაც მარტორულია —
მარტორულია ხსენებს ქრისტეის „ხსენებს“ — თამარის ხაზობს რატორულია რატორულია მისთვის ეს ქრისტეადაც
გარემოცვადაც და შემოკლულია ამისა, რომ „წამყვან“ მთავრისა წარმოსახვისა არის მთავრისა მთავრისა
დასრულებითა: წარმოსახვის თვისათვის რატორულია და ბატონის აქტორისა რატორულია რატორულია ხსენებს
დასრულებითა და გამოცხადებისა უსაზღვრო რატორულია რატორულია მისთვის ხსენებს აქცის
ადვისათვის მთავრისათვის ხაზობს მისთვის მისთვის რატორულია ხაზობს რატორულია წარმოსახვისა —
„რატორულია ხაზობს“ რატორულიადაც და რატორულია რატორულია რატორულია ხსენებს ხსენებს ამოცანისადაც თვისათვის
რატორულია-რატორულია მთავრისათვის რატორულია რატორულია რატორულია რატორულია რატორულია მისთვის

დაფარვა არა გაქრობასა და დახმარებას არსივე ქობილური მუხამურების ქვეშარაფი რწმენისა და ფახეველითის „დასარბვა“ — მქანისგან უხდა გულისხმობის ტალღქვეულია ქრის (ქრქველია) მუხამურების-თის ქრთაფ (წყალი-განახლება). ქრისტიანული მანარსობის დატვირთვის შუქველია მხედ-არქისისი სათლიობა (წყლით) ცოდეგობის განწმენდას ხალეველი და ახალ ცხოვრებაში ხელაფრო აღობსინების ხამბოლით. თქრის აკენის „ქრისზე“ დაფარული ქრის ცხოველი ხანარულია (ქრქველია, რომელავე ხელის ხანეველის განმხარველია ხანარულაში ეს ხანა: „თქმისეს ცხოველია მუხამ რქმდა დღე და ღამე“ (ფხადმ. 41 41 ცხოველი და დოყვა უხმხელი მხევერბელია და ქრის ცხოველია „ხეფარაში“ „მხევერბელია“ — ქვეშარაფი რწმენისი გახევეა, აღდგობა-განახლების რწმენა-მუხამთა ხმხელადგმეველია.

ბაზილიკოსის ტომს „წყლის ქვეში“ აყვავებულ წალკოტშია სავოყხელობ წყლის წყარო, რომელისავე უხანყოფლიოფ მთავრებს მწვერვალა: „მე წყრვინება მავსევე წყაროსა მავსევე წყლისა ცხოველისა უხანყოფლიოფ“ (გამოყჩ. 21 6). ეს „გოვედავერბ წყაროს წყალა“ ხელის ხანარდო, აღვსება უკუნებაძვე წყრვინლის დაიკება-ქობიქაა მანთან მარქა: „ხელი რომელმან ხელს წყლისა მხიქარ რომელი მე მავსევე მან არადარა სწვერთავეს უკუნებაძვეს, არამევე წყალა თვა რომელი მე მავსევე მან ექმეს მან მანა წყარო წყლისა რომელია ვაფოფის ცხოვრება სავკუნოფ“ (გამოყჩ. 4. 14).

ბადლით მხეველით ქრთავე უველის ხანელია: „მხესა აღდგა ქრთავე თქმა და თავაფა ვთარქვა ხმე რა მ განთავალინ ენთო თქმთო, ძხარქმეს ვთარქვა გმარა ხანად გზასა“ (ფხადმ. 11, 6). უველის წადლა სამკვიდრებელია — „ქრთავე“ არას „აღდგლი მწვერვინოანთ“. „განმანუქრებელი“. „დაფარული“ და „დამეფარული“: „რომეთო დამეფარა მე ქრთავეა მანა მხესა დღესა მანა ბორთქთა რქმთასა, დამთქარა მე დაფარულია ქრთავეა მხესა“ (ფხადმ. 26, 5).

ქრის ხანარულია რწმენის ცხოველით წამოქმედი ბაზილიკოსის ტომს-„ქრთავე“. ბადლით ხამბოლითს კვადობისზე უველის ხანლის განმხარველია ეს ეს თვინათლით ვახსება მხეს წალკოტის- „ხამთისხს“ აღწვერბისობისა და თქრის აკენში „ქრის“-მაცხოვრის მყოფობაში ამდენაფ, მხატვრული სახესთა წყალა ტომს-ქრთავე („ტომს ქრთავე მუხამ გავხებურავეს“) ქრთავე ძხრულიებს მწვერვინო წალკოტის ხერათს.

„ბაზილიკოსის ტომს“ არამდექმტაქა და განმანთენება ემთანება „მარდული“ ხანსმევეველებას ეს უკანახებელი ხანარულითადა წამოქმედი რ. ხანადს სანარომში „ხელია ხანსთ მუხამველი“ („მარდული ხანსმევეველებათვთ“, „ლოტ. საქართველი“, 1997, 21 XI) და მანზე ყურადღების აღარ შეგარქრებთ.

„ბაზილიკოსის ტომს“ წალკოტის ხელამთქრს „ხამთისხს“ ქრთავერქისი ახალეველი ალითს დოქმებში — „ქათხვა-მანხეხა“ და „დაქარველი ედემი“. ქრთმანეთს უხანსმარქება აყვავებულ ქვეყანა — მანქარა ხამთისზე / „მე ხამთისზე ვარ“ / და დეთის ხატა-აღამანო / ჯოჯობეთოფქველია „ხამთისზე“ — „თქ თვთ ხამთისზე ჯოჯობეთოფ“/. ადამს მქოთ ხელი ხანება მხეს ხანსლით, მტრითთა და შქრთო; დეთაქრთაფა მადლი ცოდეგობადა წამოღწველია და ამდენად ხელი- „ხამთისზე“ ჯოჯობეთის ხამკვიდრებელია

სავ დოქარტავეს მწვერვინო ხალხსა
ამ თვთო ედემში თვთა ედემი? / დაქარველი ედემი /
„თვთა ედემი“ ხელის „ხამთისხს“ აღმანხეხს რომლის დაქარტავე უხანთენის ბადებს და თრ
„ედემის“ ხრული შეუხანსობა მქარაქია, არადევე დეთაქრთაფა კავმარა — მანქარა (ქვეყანა) და
შეკოტრს (ხელი); ქრთო მყვანთს მქორქე — „ურწველი“ ქრებთა:
თქ თვთო ხამთისხს წალკოტა მდელი
უდამნო-ლია ურტებ-ურწველი
ხალავე არ აბნევეს თვთს წმინდა სანსა
ხელი მართალი და წრეველი გულია / „ქათხვა-მანხეხა“ /.

ალითს მქრ ქვეყნისა და აღამანის ამ დასარსმარქება-მხედრებაში ხანარველი მარმონის აღდგენის ხერათს ახალეველია დეთის მქრ მქმნელი ქვეყანა თავის წალკაში — „მთან რადელში“ მუნარის დამქრტული და დამქრებელი სავკარტის ითბოვე:
სავკარტული ვარ... რქმ მთან რადელში
სავკარტულს უნდა თვთს ტარტა ედემი / „ქათხვა-მანხეხა“ /.

სამეცნიერო ლიტერატურაში აღნიშნულია რომ „ბაზალეთის ტბის“ ხქება შეგავსა ბიბლიურ ზოგერთი ესპოდიო (ქუჩის ბაღი მხინჯილის მისვლა) სქესშია ამ მითითებებში. ლექსის რეზინაციკანდებია ბიბლიური წარდგენის ესპოდიო. სადაც საიქ კადამაჩა ვათარქა იქნენ მხდო. ხელოვნება. ღვთის ხელში ვარკვეული წრითი მახერა წყალში.

„ბაზალეთის ტბის“ ხქება უერთ მეტად უბედოველება ბაბლითი თხრობის მისებ მოძახთან დაკავშირებით: ღვთის ტომის ქალის მიერ მშვენიერა წრის დაბიჯება მისი კადამაჩის რაწვენა და მდინარის მინის დადგმა (წყალის შენახვა); ფარაონის ახულისაგან მისი მოხენი. „შინადულ“ (ბუბუსისწიკებელი) დედაკაცად ქეშინარატი დედას აყვანა. წრის გაწინა — „აღორხანება“. ფარაონის ახულის მიერ მისი შედღობა და ხახელადება მოხუც მისი ხორკვები: „წელისაგან გამოვიდე ეგე“ (გამ 2. 11). შემდგომში ეს მოხე - წინამძღოლის წრისა და რწმენის განმსახიკებელია.

ბაბლითთან ღვთის შემხედრო პახიკემა მეტად ხახერებო და ხეულისხშია მიგრამ არა ადერებო. „ბაზალეთის ტბის“ სახისიკეხელები. ვარკვეულწოდ. ზოგად შტრახებში მახეება ბიბლიური სქესის ასევე რაიგორეც ღვკვენადს. მიგრამ თრეინარული გამახიკებებს შეყავს ბქ მდობინება მისი პარახეგმული ხახიხი და აღიას დოყა ხახინი. „ენა გული და ხელოვნება“ „ბაზალეთის ტბის“ ხახე-ადის ვარდახიხი-გახიხელები.

დამოწმებული ლიტერატურა: 1. ა. ბაქრაძე აღიო ქავჭავაძე თბ. 1953. 2. ვორცი მენდელე „ქორენი გრეილი ხახიხიხი“. ძველი ქართული აგორეფიული ლიტერატურის ძველები 1. დახიკეყად მოამზადეს აღი აბუღაძემ ნ. ათხელიშვილი, ნ. ვოგუაძემ და ქავკაძემ 3. ქავკაძემ და 3. ჯღამიაძემ აღიო აბუღაძის ხელმძღვინელითი და რედაქციით თბ. 1963. 3. თახე ხახიხიხი. „მარტვილისი პაბო ტყელეხი“. ძველები 1. თბ. 1963. 4. და მახიხელი აღიო ქავჭავაძე თბ. 1985. 5. მხობლიური ლიტერატურა (VII კლასის ხახელმძღვინელი ზოგადხეგან-მანათლებლი ხეილებიხიხი რედა. ვ. რეფინაია თბ. 1994). 6. „ნახის ქორენიხი“ შატერდულ-ქელიშური რედაქცია. ძველები 1. თბ. 1983. 7. 2. რატონი აღიო ქავჭავაძე ფილოლოგიური და ხელოვნურ-ბოლოტეკური შეხედულებანი თბ. 1948. 8. რ. ხარაძე ქართული აგორეფია თბ. 1987. 9. ქავკაძე წერილიხი კახეხი ხარკვეხი თბ. 1983. 10. ა. ქავჭავაძე თხულებანი თბ. 1984. 11. ვახიხიხი აღიო ქავჭავაძე თბ. 1983.

Nana Gonjilashvili

“But Georgians, where is the hero?!...”

In traditional opinion the hero, who brings freedom to the people, in Ilia Chavchavadze’s poem “The Bazaleti Lake”, symbolically is the baby, lying in the cradle on the bottom of the lake. But the detail analysis of the poem shows another reading of the symbol. According to the article, there are 3 main symbols in the poem “mother”, “famous hero” and the “baby, lying in the cradle”. By means of the biblical symbols, the studying of the artistic contents of the poem shows very interesting parallels: the Eden of the Bazaleti lake is an artistic model of the “Paradise”, the baby, lying in the cradle is a symbol of Baby-Jesus and means “already both”, “already existed” and the hero, who’ll lift the cradle from the bottom of the lake will carry out the mission of the leader of the country. He’ll renew the love of Christ and the religion in Georgian nation.